

Vergaderjaar 2020–2021

32 627

(Glas)tuinbouw

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 34

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2021

Hierbij stuur ik uw Kamer het eindrapport van een studie over de invloed van generieke maatregelen op de energietransitie van de glastuinbouw toe¹. Deze studie is uw Kamer toegezegd in de beantwoording van Kamervragen vanuit het Schriftelijk Overleg Biotechnologie en Tuinbouw van 7 oktober 2020.² De studie is uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeks- en adviesbureau CE Delft.

Het doel van de studie was om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om, met gewijzigd en/of additioneel (integraal) beleid, prikkels af te geven die zowel de glastuinbouw als andere sectoren stimuleren om de klimaatdoelstellingen te bereiken. Daarmee moet de studie bijdragen aan een beter beeld van de invloed van (generiek) beleid op de voortgang van verduurzaming van de glastuinbouw met het oog op klimaatneutraliteit in 2040.

In de studie wordt de glastuinbouwsector geschetst, die gekenmerkt wordt door een vraag naar zowel warmte, elektriciteit als CO₂. Omdat aardgasgestookte warmtekrachtkoppelingen (wkk) die zowel warmte, elektriciteit als CO₂ levert in een duurzaam toekomstscenario slechts een beperkte rol kunnen spelen, zullen veel tuinders tegelijkertijd moeten overstappen op duurzame collectieve warmtevoorzieningen, zoals geothermie en restwarmte, en gerelateerde inkoop van elektriciteit en externe CO₂.

Hiervoor zal volgens de studie ook de betreffende infrastructuur voor levering in orde gebracht moeten worden. De glastuinbouw zal in de toekomst voor warmte en CO₂ infrastructuur deels afhankelijk zijn van andere sectoren, zoals de gebouwde omgeving en de industrie. Met name het realiseren van warmtenetten brengt relatief hoge kosten met zich mee,

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Kamerstuk 27 428, nr. 373.

waardoor financieel flankerend beleid voor onder andere de glastuinbouw nodig is. Verder is het volgens de onderzoekers in veel regio's van belang om de capaciteit van het elektriciteitsnet richting 2030 te versterken.

De probleemanalyse laat zien dat de overstap naar duurzame warmte en de inkoop van CO₂ en elektriciteit op dit moment niet financieel aantrekkelijk is ten opzichte van het gebruik van aardgas. Volgens de onderzoekers komt dit vanwege de lage kosten van gasinkoop en de relatief hoge elektriciteitsprijzen. Tevens versterkt het generiek beleid van de overheid deze prijsverhouding, doordat de Energiebelasting (EB) en Opslag Duurzame Energie (ODE) vooral sinds de tariefwijziging van de 3^e schijf ODE in 2020 elektriciteit relatief zwaar belast ten opzichte van aardgas. Daarnaast komt naar voren dat er knelpunten zijn op het gebied van het tijdige aanbod van bronnen om te voldoen aan de vraag naar CO₂ in de glastuinbouw en investeringsrisico's en gemeentelijke slagkracht bij de aanleg van warmtenetten.

In de studie wordt gesteld dat het fossiele energiegebruik van glastuinders op dit moment nog niet op een effectieve manier geprijsd wordt en dit de benodigde transitie remt. De invoering van een individuele CO₂ heffing voor tuinders, mogelijk via een aanpassing van het huidige CO₂-sectorsysteem, wordt gezien als een kansrijke maatregel. De onderzoekers laten zien dat duurzame-warmte-technieken ten opzichte van een wkk rendabel worden als de EB- en ODE-tarieven voor elektriciteit en aardgas in balans zijn en er één tarief voor alle eindgebruikers of bedrijfsleven geldt. In combinatie met hogere warmtesubsidies zorgen deze doorgerekende beleidsopties er in samenhang voor dat de business case voor verduurzaming in de glastuinbouw significant verbetert.

De conclusies en aanbevelingen uit de studie kunnen onder andere gebruikt worden bij vormgeving van toekomstig beleid en tijdens de ontwikkeling van een nieuw convenant met de glastuinbouwsector, waar momenteel aan gewerkt wordt.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten